

ЪРСКИН КОЛДУЕЛ НА КОЛЕНЕ ПРЕД ИЗГРЯВАЩОТО СЛЪНЦЕ

Превод от английски: Кръстан Дянков, 1980

chitanka.info

1

През тялото на Лони премина тръпка. Спомни си какво бе казал Клем и отдръпна ръка от заострената си брада. Стори му се, че върши престъпление, като показва лицето си пред Арч Гънард.

Днес следобед, когато той и Клем крачеха по пътя за бензиностанцията, Лони се оплака, че нямало какво да се яде. Клем се позапря за минута, изрита от пътя си някакво камъче и отвърна, че ако човек работи на Арч Гънард по-дълго време, лицето му така ще се изостри, та с него би могъл да си насече дъски за собствения ковчег.

Лони се извърна и приседна на празния сандък до бензиновата помпа. Неволно му се дощя да не се страхува от Арч Гънард — както не се страхуваше Клем. Макар и негър, нямаше ли какво да яде, Клем не се двоумеше и си поискваше пая. Щом той и семейството му нямаха, Клем отиваше при Арч и искаше. Арч търпеше, но бе дал клетва, че при пръв удобен случай ще изгони Клем от фермата си.

Без да се обръща, Лони знаеше, че Клем с още двама-трима негри стои до ъгъла на станцията и го наблюдава, но без сам да разбира защо, не смееше да срещне погледа му.

Седнал на припек, Арч Гънард точеше о ботуша си голям джобен нож. На два-три пъти той погледна Нанси, кучката на Лони, която лежеше наред пътя и го чакаше да си тръгнат за дома.

— Твое ли е това куче, Лони?

Ръката на Лони уплашено трепна и подскочи към брадата му — да скрие хлътналото лице, което би могло да укори Арч за дългото гладуване.

Арч щракна с пръсти и кучето се надигна от земята с размахана опашка, зачака да го повикат.

— Мистър Арч, аз...

Арч извика на кучето. То запълзя към него по корем и всеки път щом Арч щракваше с пръсти, опашката му се завъртваше все по-живо. Като се приближи на няколко стъпки, то се обърна по гръб и навири лапи във въздуха.

Дадли Смит и Джим Уивър, които вечно се навъртаха около станцията, се изсмяха. Допреди малко те се облягаха на стената, но сега се изправиха да погледнат какво ще прави Арч.

Арч изплю върху ботуша си сдъвкания тютюн и прокара още веднъж острието на ножа по кожата.

— Каква порода ти е псето? — попита той. — Мене ми се струва, че е ловджийско, а?

Лони почувствува как погледът на Клем Хенри се впи в тила му и се запита как ли би постъпил Клем, ако Арч Гънард щракнеше с пръсти и подмамваше така неговото куче.

— Много му е дълга опашката за пойнтер или птичар, нали Арч? — обади се някой зад Лони и високо се засмя.

Всички прихнаха. Арч също. После погледнаха Лони, любопитни да чуят как ще отговори на Арч.

— Ловджийска ли ти е кучката, Лони? — и Арч отново щракна с пръсти.

— Мистър Арч, аз...

— Ти не се смущавай, ако излезе, че не е птичар, ни лисичар. Всеки си има нужда от куче — да му се върти край къщата и да дави свине и питомни зайци, щом му дотрябват. Ловджийското куче е почетно животно. Помня, едно време и аз се гордеех с едно.

Всички се изсмяха.

Арч Гънард се готвеше да сграбчи опашката на Нанси. Лони се изправи, изви глава и съгледа Клем Хенри, застанал до долния край на станцията. Клем го стрелкаше с поглед, в който се четеше онзи непогрешим израз, същият израз, с който днес бе рекъл, че нито един от работниците на Арч Гънард не е длъжен да се примирява с оскъдните дажби. Лони сведе очи. Той не можеше да си представи, че един негър може да бъде по-смел от него, белия. Много пъти, както и сега, той е бивал готов да даде всичко — само да можеше да бъде на мястото на Клем.

— Бедата, Лони, е, че краката на твоето псе са слаби да го одържат. Не ти ли се струва, че ще бъде много по-хитро, ако някак си му намалим теглото — нали е ловджия?

Лони си спомни: веднъж Клем му бе казал какво ще стори, ако някой ден Арч Гънард се опита да отреже опашката на неговото куче. Лони, Клем и всички други знаеха, че тъкмо това за Арч ще бъде

дългоочакваният случай. Арч се беше заканил, че му стига само Клем Хенри да пристъпи с половин инч по-напред от мястото си или да му се сопне с една единствена думица — тогава той си знаел работата. Всички разбираха какво означава тази закана на Арч, особено ако Клем не се изплаши и не избяга. А за петнайсетте години, откакто Клем живееше тук, никой не бе чувал пред някого да е трепнал.

Докато Лони си мислеше за Клем, Арч се наведе и хвана Нанси за опашката. Кучето сякаш реши, че Арч иска да си поиграе с него. То извърна глава към ръката му да го близне. Арч само го удари по муцуната с дръжката на ножа.

— Много ти е закачливо кучето, Лони — Арч прихвана опашката по-нагоре. — Но махалото му е много дълго за ръста, пък иска да мине за ловджия!

Лони едва преглътна.

— Мистър Арч, тя е чудесна зайчарка. Аз...

— Глупости, Лони! — извика Арч, точейки ножа си по опашката на Нанси. — Никога през живота си не бях виждал зайчар, който, за да лови зайци, се нуждае от толкова дълга опашка. Тази е прекомерно дълга за един най-обикновен и прост пес.

Лони погледна с надежда към Дадли Смит и другите. Нито един от тях не му се притече на помощ. Беше безполезен всеки опит да спре Арч, защото Арч Гънард не би допуснал никой да му попречи, когато си е наумил нещо. За Лони бе ясно, че ако си позволи да покаже гняв или упорство, Арч ще го изгони от фермата, преди да се е стъмнило. Клем Хенри беше единственият човек, който можеше да му помогне, но Клем...

Белите мъже и негрите, застанали до двата ъгъла на станцията, се обърнаха в очакване към Лони. Всички се надяваха, че той ще се застъпи за кучето си. Ако някой събереше достатъчно смелост и попречеше на Арч Гънард да отреже опашката на някое куче, може би тогава на шегите му щеше да се сложи край. Но беше ясно, че Лони — един от изполичарите на Арч — се бои да проговори. Само Клем Хенри не се страхуваше. Клем единствен би дръзнал да спре Арч, дори с това да се излагаше на опасност. И всички добре разбираха, че тогава Арч ще се потруди или да изгони Клем от фермата, или да го напълни с олово.

— Мисля, че си съгласен, а Лони? — подхвърли Арч. — Не чувам никакви възражения.

Клем Хенри пристъпи няколко крачки и спря.

Като гледаше Лони право в лицето, Арч се изсмя и с рязко движение накара Нанси да се изправи на нозете си. Кучето изквича от болка и изненада, но с един ритник в корема Арч го принуди да млъкне.

Лони изтръпна.

— Мистър Арч, аз...

Гърлото му се сви, придуши го и той трябваше да отвори широко уста, за да си поеме дъх. Белите мъже край него мълчаха. Никому не беше приятно да ритат куче в корема.

С крайчеца на окото си Лони погледна към другия ъгъл на станцията. Той видя, че двама негри приближават Клем зад гърба и го хванаха за комбинезона. Клем плю на земята между широко разрачените си нозе, но не се помъчи да се освободи от тях.

— Тъй като не чувам възражения — Арч се изплю, — смятам, че всичко е наред и че мога да режа.

Лони наведе глава. Виждаше само задните крака на Нанси. Беше дошъл тук да поиска малко свинско шкембе, малко меласа, нещо за ядене — какво да е. Но сега вече не знаеше ще намери ли кураж да се примоли за дажбата си, макар че напоследък в къщи гладуваха все често.

— Свикнал съм най-напред да попитам човека — каза Арч. — Никога не бих се засилил да отрежа опашката на едно куче, ако някой се възпротиви. Няма да е справедливо. Да, сър, няма да е честно.

Арч придръпна опашката и сложи ножа на два-три инча от тялото. На тези, които го наблюдаваха, се стори, че устата му са пълни със слюнка, тъй като от ъглите на устните му почна да се стича тютюнев сок. Той повдигна ръка и се отри.

По пътя шумно профуча автомобил, затънал в дълбокия червен прахоляк. Всички вдигнаха очи да видят кой е.

Лони също погледна нататък, но веднага пак сведе поглед. Главата му падна надолу и той усети, че заострената му брада се забива в гърдите. Беше ли забелязал Арч колко е измършавял?

— Пред къщи всякога държа две-три гончета — подзе Арч, продължавайки да точи ножа по опашката като о бръснарски каиш,

докато по лицата на събралите се мъже не се появиха усмивки, — но не виждам смисъла гонче да влачи такава километрична опашка. Само ще му пречи, като го пратя да ми сдави някое прасенце или питомен заек за вечеря.

Като дръпна с лявата ръка и натисна е дясната, Арч преряза опашката на кучето тъй бързо и лесно, сякаш си отрязваше върбово клонче, за да закара с него кравите от паша до дома. Освободено от опашката си, кучето се хвърли напред, далече от ръцете на Арч, и зави тъй силно, че сигурно се чуваше на половин миля. После изведнъж спря да вие, обърна се, погледна Арч, подскочи напред, започна да се мятат и върти в кръг и продължи да джафка и хапе кървящия остатък от опашката.

Арч се облегна назад: с едната ръка завъртя отрязаната опашка, а с другата изтри ножа в подметката си. После се загледа в кучето на Лони, което се премятеше в червената прах.

Никой не намери подходяща дума. Лони се стараеше да не вижда мъченията на кучето и в същото време се помъчи да отбегне погледа на Клем Хенри. Затвори очи и се замисли: защо през тия години бе останал в плантацията на Арч Гънарда да работи на изполица, само колкото да не умре от глад и непрекъснато да слабее? Сега взе да проумява колко е вярно това, което Клем бе казал за изполичарите на Арч и за изострящите се лица, с които ще нацепят дъските за собствените си ковчези. Преди да узнае какво върши, ръцете му се подигнаха към брадата и като напипаха кости — челюстта и издадените скули — се отпуснаха.

Както беше изгладнял, той разбираше, че дори да получи от Арч нещо за ядене, то няма да им стигне и че идната седмица пак ще гладуват. Жена му Хети бе вече съсипана от глад и непосилна работа в полето, а баща му, Марк Нюсъм, оглушал от двайсет години, все го питаше защо храната в къщи вечно не достига, та веднъж да се натъпчат до насита. Главата на Лони се отпусна още по-ниско и той усети очите си да се навлажняват. Заострената му брада така се впиваше в гърдите, че най-сетне трябваше да вдигне глава, за да се отърве от неприятната болка.

Най-напред видя Арч, който въртеше опашката на Нанси в лявата си ръка. У дома си Арч Гънарда имаше куфар, пълен с кучешки опашки. От незапомнени времена режеше кучешки опашки и за тия години бе

натрупал колекция, с която тъй се гордееше, че куфарът стоеше вечно заключен, а ключът, нанизан на канап, висеше на врата му. В неделните следобеди, когато проповедникът му идваше на гости, или пък на верандата му се събираше ленива тълпа за клюки и за вицове, Арч показваше опашките и по памет назоваваше кучетата, сякаш на всяка висеше етикет.

Клем Хенри си беше тръгнал от бензиностанцията и крачеше сам по пътя към плантацията. Къщата на Клем Хенри заедно с куп други негърски хижи се намираще под големия дом на Арч и за да стигне дотам, минаваше край къщата на Лони, Лони се намери да си върви, но забеляза, че Арч го гледа. Не можа да разбере дали Арч гледа изпитото му лице, или чака да види дали ще тръгне след Клем.

При мисълта да си тръгне си спомни за какво е дошъл. До довечера трябваше да получи нещо за ядене, пък дори и шепа трохи.

— Мистър Арч, аз...

За миг Арч го погледна втренчено, сякаш долови някакви странни, нечувани досега звуци.

Лони прехапа устни, очаквайки, че Арч ей сега ще каже нещо за изнемощелия му и гладен вид. Но, Арч мислеше за друго. Той се удари с ръка по крака и високо се изсмя.

— Понякога ми се ще негрите също да имат опашки! — извика той, сви опашката на Нанси на клъбце и я пусна в джоба си. — Колко по-приятно е вместо кучешки, да режеш негърски опашки! Преди всичко ще падне повече рязане...

Дадли Смит и още някой зад него се разсмяха. Но смехът замря тъй внезапно, както и избухна.

Негрите, които чуха Арч, затътраха нозе в прахта и се отдръпнаха назад. След няколко минути при станцията не остана никой. Всички се изкачиха на пътя и скоро изчезнаха зад червената дървена постройка.

Арч стана и се протегна. Слънцето залязваше и в октомврийската вечер повя хлад.

— Е — рече той, — да си бях тръгнал за вечеря.

После възлезе бавно на средата на пътя, спря и погледна Нанси, която се отдръпна в канавката.

— Има ли някой да си вървим заедно? — попита той. — Но какво ти е, Лони? Няма ли да си ходиш за вечеря?

— Мистър Арч, аз...

Лони сам не забеляза как скочи на крака. Хрумна му да поиска свинско шкембе, меласа, или може би малко царевично брашно, но когато отвори уста, думите отказаха да излязат. Той направи няколко крачки напред и поклати глава. Какво би могъл да стори, ако Арч му отвърнеше с „не“?

— Хети ще те чака — каза Арч, обърна гръб и тръгна. Бръкна в джоба си, извади опашката на Нанси и като я завъртя, се отправи към голямата постройка в далечината.

Дадли Смит влезе в станцията и останалите се разотидоха.

След като Арч се отдалечи на няколко стотин крачки, Лони тежко се стовари на сандъка до бензиновата помпа, от който скочи преди малко, когато Арч го заговори. Отпусна се съвсем, раменете му клюмнаха, а ръцете увиснаха между разтворените колене.

Лони не разбра колко време е стоял със затворени очи, но когато ги отвори, видя между краката си Нанси да ближе отрязаната опашка. Той отново усети, че брадата му се впила в гърдите. Скоро вратата зад гърба му хлопна и след миг чу стъпките на Дадли Смит — и той се прибираше у дома.

2

След няколко часа неспокоен сън Лони внезапно се стресна. Хети го разтърси още веднаж. Той се приповдигна на лакът и се взря в тъмнината на стаята. Без да знае колко е точно часът, реши, че до изгрев слънце има не по-малко от два часа.

— Лони — обади се Хети, потръпвайки от нощния хлад, — Лони, баща ти го няма!

Лони седна в леглото.

— Отде разбра?

— Откакто съм легнала, не съм заспивала. Чух го да излиза. Оттогава не се е връщал.

— Може да е излязъл само за малко — отвърна Лони, обърна се към прозореца и се втренчи навън.

— Знам какво говоря, Лони — настоя Хети. — Баща ти го няма от много отдавна.

За миг и двамата се умълчаха, ослушвайки се за Марк Нюсъм.

Лони стана и запали лампата. Разтреперан от студ, той навлече ризата си, комбинезона и обувката. Връзките завърза как да е, защото на оскъдната светлина не се виждаше почти нищо. Зад прозореца беше тъмно като в рог. Лъхна го влажният октомврийски въздух.

— Да дойда ли и аз? — предложи Хети и отхвърли завивката, готова да стане.

Лони се върна до леглото, покри я отново и я притисна да легне.

— Ти гледай да заспиш! Цяла нощ ли ще се кокориш? Аз ще го доведа.

Той се отдалечи, духна лампата и като опипваше стената с две ръце, се запрепва към верандата. В началото не виждаше нищо пред себе си, но очите му постепенно почнаха да свикват с мрака. Ослуша се. Стъпало по стъпало Лони слезе на двора, заобиколи къщата и се ослуша още веднъж. После извика:

— Татко! Хей, татко!

Разбрал какво върши, той спря под прозореца на спалнята. „Ама, че глупост! — упрекна се той. — Гръм да е, пак няма да чуе!“

Креватът вътре скръцна.

— Той излезе толкова отдавна, че сега да е чак при кръстопътя, ако не и по-далеч — обади се Хети през прозореца.

— Лягай си, Хети, и гледай да дремнеш. Ей сега ще го доведе.

Лони чу как Нанси се пощи под къщата, но знаеше, че сега тя не е в състояние да му помогне. Трябваше да минат няколко дни, докато бъде забравена отрязаната опашка.

— Много отдавна излезе — не се стърпя да повтори Хети.

— Няма значение — отвърна Лони. — Рано или късно ще го намеря. А на теб ти казах да си лягаш, чуваш ли, Хети?

С наострени уши Лони се отправи към хамбара. Откъм Голямата къща долиташе грухтенето и квиченето на свинете. Да бяха млъкнали — помисли си Лони, — от тях нищо друго не може да се чуе. От време на време пролайваха кучетата на Арч Гънард, но те си лаеха всяка нощ и Лони им бе свикнал.

Приблужи хамбара, надникна вътре, огледа го и отвън. После го заобиколи и излезе на полето, чак до навеса с памук. Знаеше, че е безполезно, но не се сдържаше и сегиз-тогиз се провикваше:

— Хей, татко! — и се взираше в тъмното.

Лони направи още няколко крачки. „Какво ли може да му се е случило?“ — запита се той и недоумявайки къде да го търси, спря.

Върнал се обратно в двора, за пръв път тази нощ Лони почувствува тревога. През последните седмици Марк се държеше не по-чудновато от друг път, но Лони разбираше, че го мъчи недояждането и малките дажди на Арч Гънард. Веднъж дори Марк бе подхвърлил, че ако Арч Гънард ги храни все тъй, едва ли ще доживеят и три месеца.

Лони отново излезе от двора и се упъти надолу към негърските хижи. Като стигна къщурката на Клем, отби се от пътя, потропа на вратата и зачака. Никой не му отговори и той почука повторно, този път по-силно.

— Кой е? — чу се съненият глас на Клем.

— Аз съм — отвърна Лони. — Искам да те видя само за минутка. Чакам те на двора.

Той приседна, докато Клем се облече, и пак напрегна слух. През полето, откъм Голямата къща, се дочу грухтенето на угоените свине.

Клем се показва и притвори вратата. На прага се обърна да успокои жена си, че скоро ще се върне, излезе на двора и попита:

— Кой е?

Лони се изправи и го пресрещна.

— Какво се е случило? — Клем закопчаваше комбинезона си.

— Баща ми го няма в леглото! Хети каза, че излязъл много отдавна. Търсих го около хамбара, на полето, но никъде ни помен от него.

Клем закопча последното копче и като свиваше цигара, тръгна бавно по пътя. Беше още тъмно, но след час щеше да се развидели.

— Да не е бил гладен? Човек като е гладен, не може и да спи. Вчера го срещнах, каза, че бил толкова изнемощял и залинял, че не му оставало много да живее. Станал е само кожа и кости — няма накъде повече да мършавее.

— Оная вечер си поисках от Арч дажбите, да даде малко шкембе и меласа. Обеща да нареди сутринта да ми дадат.

— А защо не му речеш или да ти дава целите дажби, или нищо. Като знаеш, че няма нищо да получиш, можеш да се махнеш от тук и да си подириш по-свестен господар, нали?

— Работил съм честно на Арч Гънард толкова време — възрази Лони, — че не ми се ще да се измъкна и да го оставя.

Клем погледна Лони, но нищо не продума. Свиха по алеята за Голямата къща. Угоените свине продължаваха да квичат и грухтят в кочините си. От памуковите редове край алеята едно от кучетата на Арч изскочи и подуши краката им.

— Тия свине винаги имат какво да ядат — рече Клем. — Няма ни една по-малко от триста кила. И всеки ден стават все по-тлъсти и охранени. Не стига, че омитат всичко, което им се хвърля, ами изяждат и пилетата, които сбъркат да се наврат в кочината.

Лони се послуша в грухтенето на свинете. Наближаваха Голямата къща.

— По-добре да събудим Арч, а? Да ни помогне да намерим татко — каза Лони. — Не ми се ще да го будя, но ме е страх да не се залутал из тресавището. Той и гръмотевица няма да чуе. И ако е пропаднал в оня гъсталак, няма никога да го откроя.

Клем промърмори нещо под носа си и тръгна към хамбара и кочините. Лони остана зад него.

— Я по-бързо ела насам! — извика Клем и се обърна да разбере къде е Лони. Лони изтича към свинарника и се покатери на дъсчената преграда. В началото не можа нищо да види, но постепенно взе да различава черната маса на угоените свине, които се движеха в другия край на кочината. Те се хапеха една друга и ръмжаха — досущ като глутница гладни кучета, надушили умрял заек.

Лони се покачи до върха на оградата, но Клем го хвана и дръпна назад.

— Да не си посмял да влизаш вътре! Както са подивели, на парчета ще те разкъсат. Не виждаш ли, бият се за нещо.

Тичешком заобиколиха свинарника откъм страната, дето се бяха натрупали свинете. Долу, под нозете на животните, Лони зърна някаква тъмна маса с белезникави петна, но само за миг, защото веднага след това една от свинете я стъпка с крака.

Клем няколко пъти отвори и затвори уста, преди да продума. Той сграбчи Лони за ръката и го раздруса:

— Това ми прилича на... баща ти — промълви Клем. — Кълна се, Лони, на него ми прилича!

Лони не повярва на ушите си. Пак се покатери до върха на оградата и зарита свинете да се отдръпнат настрана, но те не му обърнаха внимание.

В това време Клем притича до навеса с колите и скоро се върна с две върлини, кой знае как намерени в мрака. Подаде едната на Лони, но преди това трябваше да го ръгне два-тон пъти с нея, докато отвлече вниманието му от свинете и го накара да я вземе. После Клем се прехвърли през оградата и размаха върлината над, свинете. Като викаше по тях, Лони се спусна в кочината след него. Една свиня се нахвърли върху му, но Клем така силно я удари по врата, че тя мигновено се отдръпна.

Едва сега Лони разбра какво се е случило. Той се втурна към свинете, риташе ги с тежките си корави обуца и ги налагаше по главите с железния връх на пръта. Изведнъж усет остра болка и се наведе. Една свиня го бе ухапала за крака. Можеше да го откъсне. Лони се изви, стовари върлината по гърба ѝ и я пропъди. Почувствува

студения нощен въздух върху мокрия си крак и разбра, че панталонът му е съдран.

Клем бе смогнал да си пробие път и да прогони свинете, но те отново ги заобиколиха в ръмжащ кръг. За да ги държат на разстояние, непрекъснато трябваше да размахват прътовете напред-назад. Най-после Лони успя да се наведе и хване крака на Марк. С помощта на Клем дотътра баща си до оградата и го прехвърли отвън.

Бяха тъй запъхтени, че известно време стояха безмълвни и вцепенени. Грухтящите охранени свине се натрупаха край дъските на оградата, загризаха коловете и телената мрежа и ревът им се понесе по-силен от всякога.

Докато Лони бъркаше в джобовете си за кибрит, Клем драсна клечка и я поднесе към главата на Марк Нюсъм.

Гледаха и не вярваха на очите си. Клем духна пламъчето. Онемели и двамата, спогледаха се вторачено в тъмнината. Клем се отдалечи на два-три разкрача и пак се приближи до Лони.

— И все пак, той е. — После седна на земята. — Точно така, той е!

— И аз тъй мисля — отвърна Лони. Не можа нищо повече да каже.

Седнаха на земята от двете страни на трупа с вперени в него очи. Откакто се бяха докоснали до него, той не проявяваше никакви признаци на живот. Лицето, гърлото и коремът бяха напълно изядени.

След малко Клем продума:

— По-добре иди да събудиш Арч Гънард!

— Защо? — сепна се Лони. — Сега не може с нищо да ни помогне. Късно е за помощ.

— Няма значение! — настоя Клем. — По-добре иди го събуди, да дойде да види! Ако чакаш до сутринта, току-виж измислил, че свинете не са виновни. Още сега трябва да го събудиш, нека види!

Клем се обърна към Голямата къща. Мрачните ѝ очертания на тъмното небе го накараха да се подвоуми.

— Този, който държи изполичарите си гладни, трябва да пое гои тук и да погледа, додето тия останки не бъдат заровени в земята.

Лони уплашено подигна очи към Клем. Разбираше, Клем е прав, но му стана страшно да слуша негър тъй да говори за бял.

— Не бива да говориш така за Арч — упрекна го Лони. — Сега той спи. И няма нищо общо с това, тъй както и аз...

Клем късо се изсмя и захвърли пръта между нозете си. След това отново го вдигна и захвана да удря с него по земята.

Лони бавно се изправи. Никога по-рано не беше виждал Клем да се държи така и сега просто недоумяваше. Без дума да продума, тръгна с вдървени нозе в мрака да събуди Арч Гънард.

3

Да събудиш Арч Гънард не беше лесно. Дори когато най-сетне се разсъни, не побърза да стане. Лони стоеше под прозореца на спалнята му, а Арч лежеше в леглото си само на десетина стъпки от него. Лони го чу да се върти и да мърмори:

— Кой те прати да ме будиш посред нощ?

— Как да ви кажа... Клем Хенри е тук... каза, че може би, вие трябва да узнаете всичко.

Арч се превъртя в постелята си и удари възглавницата с юмруци.

— Върви кажи на твоя Клем Хенри, че ще му изкарам червата и то още тия дни!

Лони упорито чакаше. Съзнаваше, че Клем е прав и че Арч е длъжен да стане и да види какво се е случило. Страх го беше да се върне при свинарника и да каже на Клем, че не е събудил Арч. Някак несъзнателно се боеше, че Клем може да нахълта в спалнята и да измъкне Арч от леглото. Ставаше му страшно само при мисълта за това.

— Още ли си вън, Лони? — извика Арч.

— Тук съм, Мистър Арч, аз...

— Ако не ми се спеше толкова, щях да дойда, че да грабна една тояга... не знам на какво бих ви направил!

Лони пресрещна Арч на задните стълби. До кочината Арч мълча. Той вървеше с тежки стъпки и дори не се обърна да види следва ли го Лони. Фенерът му хвърляше дълги хоризонтални лъчи жълта светлина; когато стигнаха до мястото, където Клем пазеше тялото на Марк, лицето на негъра блесна в нощта като излъскан палешник.

— А какво е търсил Марк в свинарника ми посред нощ? — изрева Арч.

Клем и Лони замълчаха. Арч свирепо ги загледа, но очите му все се връщаха на разкъсаното тяло на Марк Нюсън, проснато в нозете му.

— Сега не може нищо да се направи — най-последно отсече той. — Ще почакаме да съмне и ще повикаме гробар. — Той се отдръпна на

няколко крачки. — И преди всичко можехте да изтраете до утре. Нямахте защо да ме будите.

Арч се извърна и косо стрелна Клем. Вперил поглед в очите на Арч, Клем не помръдна.

— А ти, Клем Хенри, какво искаш? Кой ти е разрешил на се приближаваш нощно време до дома ми? Хич не обичам разни черни муцуни да ми се въртят наоколо, освен, ако не съм ги викал!

— Не мога да стоя със скръстени ръце и да гледам как свинете изяждат човека!

— Я си гледай работата! — викна Арч. — И като говориш с мен, си сваляй шапката, да не съжаляваш. Нищо няма да ми струва да те наредя както трябва.

Лони отстъпи. Ставаше опасно. Точно така винаги започваха скандалите между Арч и Клем. Не един път Лони е бил свидетел. Ако Клем обърнеше гръб и си тръгнеше, нямаше нищо да се случи, но понякога той се заковаваше на място и отвърщаше на Арч, както бял на бял.

Дано този път не стане същото, помисли си Лони. Арч бе разгневен, че го събудиха среднощ, а Лони го познаваше — разгневи ли се Арч, при това на негър, способен е на всичко. Наистина никой не бе го виждал да убие негър, но сам веднъж се беше похвалил и разправяше, че окото му нямало да мигне да го стори пак.

— Мисля, че ви е ясно защо са го изяли — рече Клем, като гледаше Арч в лицето.

Арч рязко се обърна.

— На мен ли говориш?...

— Аз само питам.

— Бъди проклет, страхливецо!... — изкрещя Арч.

Той замахна с фенера към Клем. Клем отскочи, но дъното на фенера го удари по рамото и се строши на парчета. Петролът се плисна по земята и горящият фитил го подпали. За щастие газта не заля Клем.

— Но чуйте... — поде Клем.

— Ти ли бе, страхлива негърска муцуно? — спусна се Арч. — Ще те науча аз как се отговаря! В последно време си навирил един нос!... Стига съм те търпял! Свърши се вече!

— Мистър Арч, аз... — продума Лони и пристъпи напред, почти помежду им. Никой не го чу.

Арч направи крачка назад и се вгледа в припламващия по земята петрол.

— Много добре знаете защо са го изяли свинете — продължи Клем, без да отстъпва. — Бил е толкоз гладен, че от глад не е могъл да заспи, станал посред нощ и се добрал дотук в тъмнината да намери нещо за ядене. Може би е искал да намери бараката дето опушват месото. Но и така да е, няма никакво значение. Гладувал е като всички, които ви работят, а е толкова стар, че не се е сетил къде да подири храня, освен в бараката. Много добре знаете, че тъкмо така се е изгубил в мрака и е попаднал в кочините!

Газта напълно угасна. На светлината на последното пламъче Арч се наведе и грабна пръта, който Лони бе захвърлил. Вдигна го над главата си и с все сила замахна към Клем. Клем се сви, но Арч веднага пак замахна, Клем не успя да се отдръпне, прътът се стовари върху ръката му, малко над лакътя. Ръката увисна безжизнена.

— Ти ли, страхлива негърска муцуно? — провикна се Арч. — Дойде ти времето, копеле черно! Отдавна дебнех да ти видя сметката! Сега ще те науча аз тебе, та цял живот да ме помниш!

Клем опипа земята с нозе да намери другия прът, докосна го, наведе се и го взе. Не се опитваше да удари Арч, а само държеше пръта пред себе си — да отбива ударите на Арч, и се закова на мястото си, без да отстъпва ни крачка.

— Хвърли тоя прът! — заповяда Арч.

— Да не мислите, че ще се оставя да ме биете! — отвърна Клем.

— Бога ми, точно това исках да чуя! — Арч сви устни. — Твоят час удари, черно куче!

Той се нахвърли още веднъж върху Клем, ала Клем се затича към хамбара. Арч се спусна подир него, но след няколко крачки спря, захвърли пръта и се завтече към къщата.

Лони приближи оградата, мъчейки се да реши какво да прави по-нататък. Разбираше, че не трябва открито да взема страната на един негър, въпреки че Клем му бе помогнал, въпреки че бе наговорил на Арч неща, които измъчваха и самия него, но които той не смееше да изкаже. Лони беше бял и за да спаси живота си, за нищо на света не трябваше да се опълчва срещу Арч.

Скоро в един от прозорците на Голямата къща проблесна светлина. Лони чу виковете на Арч и разбра, че буди жена си. Като

видя, че жена му пристъпва към телефона, Лони изведнъж се досети какво се готви. Тя викаше съседите и приятелите на Арч. Разберат ли каква е работата, те охотно биха се надигнали и среднощ.

Изад хамбара го викаше Клем. Лони излезе от двора и се запъти нататък.

— Какво има, Клем?

— Мисля, че краят дойде — прошепна Клем. — Арч Гънард ги плещи такива само когато е озверен. Точно тъй приказваше и на времето, като отведе Джим Мофии в тресавището. Джим така и не се върна оттам.

— Арч няма да ти стори нищо подобно — отговори развълнувано Лони, но сам не си повярва.

Клем замълча.

— Може би додето му помине и поохладнее, най-добре да се скриеш в тресавището — продължи Лони. — Може би си прав, Клем.

Очите на Клем се впиха в него като нажежени жезла.

— Няма да има никаква полза, освен, ако не ми помогнеш. Няма ли да ми помогнеш? — рече Клем.

Когато смисълът на това предложение достигна до съзнанието му, Лони потрепери. Както беше гърбом към хамбара, тон се облегна на стената и пред очите му се завъртяха черни и бели кръгове.

— Няма ли да ми помогнеш? — повтори Клем.

— Не знам Арч как ще погледне на това? — запъна се Лони.

Клем се отдалечи. Застанал с гръб към Лони, той се загледа през полето към хижите — там някъде беше неговият дом.

— Ще се скрия в оная горичка, там ще стоя, додето се изморят да ме търсят — Клем се обърна към Лони.

— По-добре иди другаде — смутено каза Лони. — Познавам Арч Гънард. Науми ли си нещо, мъчно е да се разправят с него. И да искам, не мога да го възпра. Май ще е най-добре, ако изобщо се махнеш от тук, Клем.

— Не мога да оставя семейството си — ето го, оттатък полето...

— Но ако не се махнеш, той ще те пипне!

— Помогнеш ли, няма да успее. Аз само ще се скрия и оная горичка. Ти ще сториш това за мене, нали? Аз как ти помогнах да откриеш баща си в свинарника?

Като се вслушваше в гласовете откъм Голямата къща, Лони кимна.

— Ако речеш да се застъпиш за мене, ще ида да се скрия в горичката и ще чакам да им мине. Ти няма да им казваш къде съм. Можеш да ги заблудиш, кажи, че съм избягал към тресавището. Без кучета няма никога да ме намерят.

— Добре — заслушан в шумовете на къщата, отвърна Лони. Не искаше да го намерят до хамбара, защото Арч можеше да го обвини, че е разговарял с Клем.

Още недочакал отговора на Лони, Клем се обърна и потъна в нощта. Лони тръгна подире му, сякаш внезапно бе променил решението си, но Клем бе изчезнал. Лони постоя така и след малко дочу шумоленето на шубраците в горичката, на четвърт миля оттук. Когато и то заглъхна, Лони заобиколи хамбара и изведнъж се намери пред Арч. Арч идваше от къщата с двуцевната си пушка в едната ръка и фенер в другата. Джобовите му се издуваха от патрони.

— Къде се дяна този проклет негър? — запита той. — Накъде отиде? Лони отвори уста, но думите се спряха. — Нима не знаеш накъде отиде?

Лони пак се опита да каже нещо, но издаде някакъв неясен звук. И като разбра, че кимна утвърдително, цял потрепери.

— Мистър Арч, аз...

— Това ми стига — каза Арч. — Това ми трябваше. Дадли Смит, Том Хокинс, Франк и Дейв Хауърд и другите пристигат всеки миг. А ти ще останеш тук, да ни покажеш къде се е скрил.

Лони напразно се мъчеше да проговори. Посегна да улови Арч за ръкава, но Арч забърза към предния двор. Скоро по пътя профуча автомобил. Фаровете му осветиха целия двор — и свинарника, и къщата, и всичко наоколо. Лони си помисли, че това е сигурно Дадли Смит, тъй като неговата къща беше най-близо, само на половин миля. Докато колата завиваше в алеята, от горната и от долната страна на пътя се зададоха още няколко автомобила.

Лони вдигна поглед и съзря Франк Хауърд да пълни пушката. А беше обещал на Клем да не казва. Искаше му се да вярва, че Арч Гънард само ще набие Клем и нищо повече.

Клем не бе извършил нищо, за да го линчуват. Не бе изнасилил бяла жена, не беше стрелял в бял мъж; само бе възразявал на Арч с

шапка на глава. Но Арч беше тъй разлютен, че можеше всичко да направи; тъй разгневен на Клем, че не би се спрял и пред линч.

Преди да ги усети, мъжете се стълпиха около него. Хванал го здраво за ръката, Арч викаше в лицето му.

— Мистър Арч, аз...

В светлината на мътното утро Лони ги разпозна всички. Бяха възбудени, като че цяла нощ бяха гонили лисица, която едва сега са успели да спипат на тясно. Пушките им и револверите, затъкнати в поясите, бяха готови да сеят смърт.

— Какво става с тебе, Лони? — изкрещя в ухото му Арч. — Събуди се и кажи къде се скри Клем Хенри! Ние сме готови!

Лони изтръпна. Уплаши се, че Арч ще го принуди да им ката си с дванайсетмилиметрови жълти патрони. Франк се наведе към него, да чуе къде се крие Клем.

— Нали няма да убиете Клем, мистър Арч? — попита Лони.

— Няма да го убием? — повтори Дадли Смит. — Ти какво си мислиш, тоя случай съм го чакал толкова време! Откакто е дошъл във фермата, мръсният му негър, все си го търси. Проклето животно, пада му се!

— Но Клем не е чак толкова виновен... започна Лони. — Ако баща ми не беше попаднал в свинарника, Клем нямаше да има нищо общо с тая история. Само ми помогна, това е всичко.

— Млъкни, Лони! — извика някой. — Какво си се толкова оплел, че не знаеш какво говориш. Или искаш да се застъпваш за негър?

Хората го притиснаха тъй плътно, че той се уплаши да не го смачкат. На всяка цена трябваше да глътне малко въздух, да поеме дълбоко дъх, да се измъкне от тълпата.

— Да, така е — каза Лони.

Чу се, че говори, но не разбра какво казва.

— Но Клем ми помогна да намеря баща си. Нали се изгуби, като търсел нещо за ядене.

— Млъквай, Лони! — отново се обади някой. — Млъквай, мръсен глупако!

Арч го сграбчи за рамото и тъй го разтърси, че зъбите му затракаха. Едва сега Лони схвана какво бе казал.

— Слушай, Лони! — викна Арч. — Ти сигурно не си с всичкия си — иначе, ако умът ти беше, дето му е мястото, нямаше да говориш

като негролюбвец; много добре разбираш, нали?

— Да, така е — потвърди Лони, разтреперан от главата до петите. — Разбира се, не искам да приказвам така.

В рамото, където се впиха силните пръсти на Арч, усещаше болка.

— Към тресавището ли отиде? — попита Дадли Смит. — Кажи, Лони!

Лони се помъчи да поклати глава; сетне закима... Пръстите на Арч се забиха в тънкия му врат и той погледна мъжете с обезумели очи.

— Къде се скри Клем? — настояваше Арч, а пръстите му стягаха ли стягаха.

Лони направи две-три крачки към хамбара. Спря се, но мъжете отново го изтласкаха нататък и той не видя как се намери далеч зад постройката.

— Е, Лони — каза Арч, — сега накъде?

Лони посочи горичката, оттатък ручея. Тресавището се намираще в обратна посока.

— Каза, че щял да се скрие в оная горичка, някъде покрай потока, мистър Арч. Сигурно е вече там.

Лони усети, че го помитат напред и се запрепъва в неравната земя, като се стараеше да не го блъснат и стъпчат. Всички мълчаха и сякаш всички се движеха на пръсти. Сивата светлина на ранното утро показваше пътя и в същото време все още ги прикриваше.

Малко преди да стигнат края на гората, мъжете се разделиха на две и Лони се видя в кръга, който постепенно се затваряше около Клем.

Лони остана сам. Нямаше кой да го спре, но и не можеше да се движи — ни напред, ни назад. Сега му ставаше ясно какво е извършил.

Клем сигурно се е покачил на някое дърво. Но сега вече са го обградили от всички страни. И ако дръзнеше да пробие пръстена, шиха да го застрелят като заек.

Лони седна на един пън и се напрегна да измисли нещо. След няколко минути слънцето щеше да изгрее и тогава щяха да доближат потока, да се доберат до Клем. Нищо, нищо не би могло да го спаси от всички тия пушки и пистолети. На няколко пъти Лони съзря през гъстака пламъчета на кибрит: легнали на земята, мъжете дебнеха. До

ноздрите му достигна мирисът на цигарен дим и той се запита дали Клем, където и да се е скрил, няма да го надуши. Наоколо все още не се чуваше нищо. Лони знаеше, че Арч Гънард и останалите очакват слънцето, което след малко щеше да се покаже зад гърба му, на изток.

Беше вече достатъчно светло и можеше ясно да се видят неравната земя, преплетените шубраци, попуканата кора на боровете.

Мъжете бяха почнали да пълзят напред с вдигнати пушки, сякаш преследват елен. Гората не бе голяма и живият кръг скоро щеше да достигне другия край. Все още имаше вероятност Клем да се е измъкнал от кръга преди пукването на зората, но Лони почувствува, че това не е така, че Клем е тук. Взе да му се струва, че Клем е тук именно защото сам той го беше изпратил в горичката, за да могат полесно да го открият.

Лони усети, че се движи напред, повлечен от стесняващия се кръг. Изведнъж видя наоколо неясните очертания на другите. Преминавайки от дърво на дърво, те претърсваха с очи гъстите зелени върхове на боровете.

— О, татко, татко! — дрезгаво прошепна той.

Като се заглеждаше в храстите и върховете на дърветата, Лони извървя още няколко крачки. Но щом отново видя другите, разбра: те не търсеха Марк Нюсъм!

Пълзенето овладяваше тялото на Лони. Подскачаше на пръсти, навеждаше се — също като на лов за зайци, само че без пушка. По едно време отново забрави какво търси тук. Нозете му го носеха напред, на скокове, и след всеки скок се движеше все по-бързо. Приведе се тъй ниско, че почти докосваше земята с пръстите на ръцете си. Сега вече не можеше да спре и се понесе с кръга на мъжете.

Петнайсетимата се приближаваха все повече и повече. Зазори се и не беше мъчно да се различат стрелките на часовник. Слънцето вече обагреше небето горе високо.

Лони ги изпревари. Не смогна да се удържи. Силата в нозете му беше по-голяма от желанието да спре. От толкова дълго време не бе имал възможност да купи патрони за пушката си, че дори беше забравил колко много обича да ходи на лов.

Шумът на непрестанното пълзене стана ритъм, който затупа в ушите му.

— Ето го, кучия син! — някой изкрещя и изсъхналите клончета на шубрака дружно изпрацяха. Лони се втурна напред и стигна дървото заедно с другите.

Видя ги до един с вдигнати пушки, а горе, далече в небето, се откри остро очертаното лице на Клем Хенри, обляно от лъчите на изгряващото слънце. Тялото му се притискаше о нежния върхар на бора.

Лони не разбра кой стреля пръв, но никой не закъсня. От пушките и револверите се разнесе оглушителен рев, огън и дим обвиха стъблото на дървото.

Затвори очи: достраша го да погледне лицето в клоните. Стрелбата продължаваше без прекъсване. Клем се притисна до дървото с всички сили и тогаз, сякаш някъде далеч се бе разцепило дърво, върхът заедно с Клем се понесоха с трясък през долните клони към земята. Разперено и разкъсано, тялото се просна на тревата с глух удар, от който сърцето на Лони замря.

Стрелбата се поднови и той се хвана за най-близкото дърво да не падне. При всяка градушка от олово, която се изливаше от вси страни, сгърченото тяло се мятеше насам-натам като торба с котенца, в която стрелят с картечница. От земята се надигна облак прах със задушаваща миризма на изгорял барут и се понесе над главите им.

Лони не запомни колко продължи стрелбата. По едно време осъзна, че тича от дърво на дърво, че прегръща грубата борова кора, че обезумял се препъва, завтекъл се към полето. Когато най-сетне излезе на открито, небето от сиво беше станало червено. Залитайки над коравите буци на разораното поле, той тичаше нататък, без да откъсва очи от къщата, белееща се някъде далеч пред него.

В един миг падна и разбра, че е почти невъзможно да се изправи отново на крака. Успя само да застане на колене, с лице към кръглото червено слънце. Топлината му даде сили и той се надигна отново, мълвейки неразбираеми думи: опитваше се да говори неща, за които никога по-рано не беше помислял.

Хети го чакаше на двора. Бе дочула изстрелите в гората; бе го видяла да се препъва в коравите буци на полето; бе го видяла да пада на колене пред изгряващото слънце. Цяла разтреперана, Хети се втурна към него да разбере какво се е случило.

Намерил се в двора си, Лони погледна през рамо назад. Мъжете прескачаха оградата на Арч Гънард. Жената на Арч стоеше на верандата и нещо им говореше.

— Къде е баща ти, Лони? — попита Хети. — И за какво беше тая стрелба в горичката?

Лони се олюля и щом се добра до верандата, рухна на стъпалата.

— Лони! Лони! — разтърси го Хети. — Опомни се, кажи, за бога, какво има! Досега не бях виждала такива страхотии.

— Нищо — каза Лони, — нищо.

— Но щом няма нищо, защо не идеш до Голямата къща да поискаш малко месо? Малко жилаво месо. Няма какво да сготвя за закуска. Кой знае как е огладнял баща ти, след като е бил цяла нощ на крак.

— Какво? — Лони скочи, а гласът му се превърна в крясък.

— Как какво, само ти казах да идеш до Голямата къща за малко месо, Лони.

Той я хвана за раменете.

— Месо? — извика Лони и грубо я разтърси.

— Да — изненадана тя се отдръпна. — Не можеш ли да помолиш Арч Гънард за малко месо?

Лони се отпусна на стъпалата тежко. Ръцете му паднаха между разтворените колене и брадата му се заби в гърдите.

— Не — едва чуто каза той. — Не! Не съм гладен.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.